

Editörden

Bu sayıyla birlikte beşinci yayın yılına giren Tykhe Sanat ve Tasarım Dergisi'ne 2020 yılının ilk yarısında sanat ve tasarımın farklı alanlarından ve akademik kariyerlerinin farklı aşamalarındaki araştırmacılar yayınlanmak üzere makalelerini gönderdiler. Bu makalelerden değerlendirme sürecini başarıyla tamamlayanlar derginin okumakta olduğunuz 8. sayısının zengin içeriğini oluşturuyor. Bu sayıdaki yazılar arasında, daha önceki sayılarda da zaman zaman olduğu gibi, derginin danışma kurulunda yer alan akademisyenlerin yazıları bulunuyor. Derginin etik kuralları uyarınca Tykhe Sanat ve Tasarım Dergisi'yle ilişkisi olan yazarlardan gelen makalelerin de dergiye gönderilen bütün makaleler gibi kör hakemlik değerlendirme sürecinden geçtiğini belirtmemiz gerekiyor. Böyle bir yansızlığı sağlamanın en önemli araçlarından biri olarak görülen kör hakemlik sistemiyle ilgili kuşku ve itirazlar son yıllarda daha yüksek sesle dile getirilmeye başladı. Kültürel çalışmalar alanında pek çok önemli yapıtın sahibi, kuramcı, video sanatçısı ve küratör Mieke Bal "Kör Hakemlik Sistemini Yürürlükten Kaldıralım" (*Let's Abolish the Peer-Review System*) (2018) başlıklı kısa yazısında akademik yayınlarda kör hakemlik sisteminin kullanılmasına yönelik on temel eleştiri öne sürüyor. Bunların arasında, hakkını vererek hakemlik değerlendirmesi yapmanın, giderek artan çeşitli idari yükümlülükler ve ders yükleri nedeniyle zaten kendi araştırmaları ve yazıları için gerekli zamanı bulamayan akademisyenlerin sırtına fazladan bir yük bindirmesi, bu yükün altına girilmediğinde değerlendirmelerin rutin ve yüzeysel olması; mevcut literatürle bütünlük sağlama ölçütünün temelde tutucu bir niteliği olması ve belli yazar ya da yapıtların yazıya dâhil edilmemesinin bilinçli bir tercih olabileceğinin göz ardı edilmesi; kör hakemliğin özü bakımından buyurucu bir anlayışa dayanması ve görünmeyen bir otorite karşısında olmanın, pek çok kişiyi içine alacak şekilde kendine olan güven duygusunun yitirilmesine katkıda bulunması; buna rağmen genç araştırmacıların kariyerlerine başlamak ve iş bulabilmek için uzun hakemli dergi süreci başarıyla tamamlanıncaya kadar beklemek zorunda olması; editör ve yayın kurulunun etkinliğini ve demokratik varlığını kaybedip, yazıların bilimsel niteliğini değerlendirmedeki sorumluluğunu başka bir kuruma devretmesi gibi önemli eleştiriler yer alıyor.

Tykhe Sanat ve Tasarım Dergisi'ndeki değerlendirme sürecini bütün aşamalarıyla izlerken, bu eleştirilerin çeşitli bakımlardan geçerli olduğunu görüyoruz. Ama aynı zamanda, başka türlü akademik paylaşımların ya da karşılaşmaların genellikle yok denecek kadar az olduğu koşullarda, çalışmaların niteliğinin değerlendirilmesi ve geliştirilmesi, entelektüel üretkenliği canlandıracak bir şekilde gerçek bir elemeye tabi tutulması, araştırmacılara yazılarını dikkatli bir şekilde okuyup öneri ve eleştirilerde bulunacak meslektaşlarla bir araya gelme olanağının sunulması gibi kör hakemlik sisteminin temel gerekçesini oluşturan amaçlarını her şeye rağmen yerine getirmeye devam ettiğine de tanık oluyoruz.

Bu tanıklıkla birlikte derginin 8. sayısının ortaya çıkmasını sağlayan makaleleri özenli bir şekilde değerlendiren değerli hakemlerimize ve hakemlerin değerlendirmelerini eksiksiz bir şekilde dikkate alarak makalelerine son halini veren yazarlarımıza çok teşekkür ederiz.

Dr. Öğr. Üyesi İbrahim Soner ÖZDEMİR

Tykhe Sanat ve Tasarım Dergisi Editörü